

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: MESTO ŽILINA V PARKOVACEJ POLITIKE PORUŠILO ÚSTAVNÉ PRÁVO OBČANOV NA PLATBU V HOTOVOSTI. OCEŇUJEM OCHOTU MESTA HLÁDAŤ RIEŠENIE

Bratislava 18. februára 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský upozornil na porušenie základného práva občanov na platbu v hotovosti pri dočasnom parkovaní motorových vozidiel v meste Žilina. Podávateľka, ktorá navštívila mesto, namietala, že parkovacie automaty umožňujú len bezhotovostnú platbu kartou alebo prostredníctvom mobilnej aplikácie, pričom úhrada eurobankovkami a euromincami nebola možná.

Parkovacia politika

Prevádzkovateľom parkovacej politiky je samotné mesto. V stanovisku mesto uvádza, že dôvodom výlučne bezhotovostnej prevádzky parkovacích automatov sú ekonomické a technické faktory: vyššie obstarávacie a prevádzkové náklady automatov s mincovníkom, riziko krádeží a vandalizmu, ako aj dostupnosť alternatívnych spôsobov úhrady – SMS lístok, mobilná či webová aplikácia. Mesto tvrdí, že rovnaké podmienky platia pre všetkých platcov, a preto podľa jeho názoru nejde o porušenie práva na platbu v hotovosti.

Základné právo na platbu v hotovosti

„Po preskúmaní všetkých okolností prípadu som dospel k záveru, že odmietnutie platby v hotovosti pri parkovacích automatoch pre návštevníkov mesta Žilina predstavuje porušenie ústavného práva. Platba v hotovosti je základným právom garantovaným Ústavou Slovenskej republiky a mesto ju nemôže odmietnuť len z dôvodov efektívnosti či prevádzkových nákladov. Takéto dôvody nie sú zákonom uznané a nemôžu byť zámienkou na obmedzenie práva občanov.“ hovorí Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.

Podľa čl. 39a ods. 2 Ústavy SR má každý právo vykonať platbu za nákup tovarov a služieb v hotovosti zákonným platidlom. Odmietnutie platby je prípustné len z primeraných alebo všeobecne uplatňovaných dôvodov, ktoré sú explicitne uvedené v zákone a v súlade s právom EÚ. Slovenský právny poriadok takéto dôvody aktuálne bližšie nedefinuje, a preto ekonomické či prevádzkové argumenty mesta nezakladajú zákonný dôvod.

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

Podľa zákona o Národnej banke Slovenska sú eurobankovky a euromince zákonným platidlom určeným na uhrádzanie peňažných záväzkov. Odmietnutie ich prijatia je prípustné len v prípadoch: poškodených bankoviek alebo mincí, zberateľských euromincí alebo podľa nariadení EÚ, napríklad pri viac ako 50 kusoch euromincí pri jednej platbe. Všetky ostatné dôvody, vrátane prevádzkových nákladov či rizika vandalizmu, sú nezákonné.

Spôsoby úhrady parkovného podľa VZN

Podľa Všeobecne záväzného nariadenia mesta Žilina sú pre dočasné parkovanie návštevníkom mesta k dispozícii tri spôsoby úhrady: parkovací automat, mobilná aplikácia a SMS lístok. Rezidentom a osobám s právom na parkovanie je umožnené dočasné parkovanie na základe parkovacej karty, na vydanie ktorej môžu použiť webovú aplikáciu alebo klientske centrum mestského úradu, kde je možné platiť aj hotovosťou. Parkovací lístok pre návštevníkov sa však v súčasnosti **dá zakúpiť len bezhotovostne**.

Návrhy opatrení

Verejný ochranca práv odporučil mestu Žilina prijať opatrenia umožňujúce návštevníkom zaplatiť parkovné hotovosťou. Táto možnosť nemusí znamenať obstaranie nových parkovacích automatov, ale môže byť zabezpečená napríklad prostredníctvom klientskeho centra Mestského úradu, podobne ako pri predaji parkovacích kariet rezidentom. Alternatívou môže byť aj zavedenie neelektronického parkovacieho lístka umožňujúceho úhradu hotovosťou.

„Cieľom návrhu opatrení nie je komplikovať prevádzku parkovacieho systému, ale rešpektovať ústavné práva občanov a návštevníkov mesta, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky. Platba v hotovosti je prejavom osobnej slobody – občan sa môže rozhodnúť platiť v hotovosti nielen preto, že elektronicky platiť nemôže, ale preto, že elektronicky platiť nechce.“ uvádza verejný ochranca práv.

Nesúhlasné stanovisko mesta

Mesto Žilina sa nestotožnilo so záverom verejného ochrancu práv o tom, že porušilo základné právo na platbu v hotovosti, keď v rámci regulovaného parkovania neumožňuje úhradu parkovného v eurobankovkách a eurominciach. Mesto uviedlo, že aktuálny systém úhrady parkovného je nastavený plošne, nediskriminačne a umožňuje viacero alternatívnych spôsobov úhrady.

Napriek argumentácii mesta, že právo na hotovosť je „relatívne“ a parkovací systém ponúka alternatívy, verejný ochranca práv konštatuje, že alternatívne formy úhrady nemôžu nahrádzať základné práva a nemôžu viesť k ich faktickému obmedzeniu. Ústava SR garantuje, že hotovosť musí byť akceptovaná ako zákonné platidlo.

Verejný ochranca práv pripomína, že právo na platbu v hotovosti je ústavne zakotvené a jeho obmedzenie je možné len na základe zákona a z primeraných dôvodov. Pri dočasnom parkovaní v meste Žilina však občanom nie je ponúknutá žiadna možnosť zaplatiť hotovosťou, čo v praxi vedie k úplnému vylúčeniu Ústavou SR garantovaného spôsobu platby.

Ochota mesta preskúmať možné riešenia

Napriek výhradám, mesto Žilina prejavilo otvorenosť rokovať o možných opatreniach navrhnutých verejným ochrancom práv. Podľa mesta však nie je možné ich okamžité zavedenie, a preto avizuje potrebu vnútornej analýzy a technicko-organizačného posúdenia realizovateľnosti.

Verejný ochranca práv oceňuje, že Mesto Žilina deklarovalo ochotu preskúmať možnosti zavedenia hotovostnej platby a očakáva, že toto opatrenie bude realizované tak, aby skutočne umožnilo občanom výkon ich základných práv v praxi.

„Nadalej budem sledovať kroky mesta v tejto veci, aby som zabezpečil súlad s Ústavou Slovenskej republiky a ochránil práva dotknutých osôb“, uzatvára verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.